

**EIROPAS SAVIENĪBAS
PADOME**

Briselē, 2011. gada 1. decembrī
17567/11
PRESSE 451

ES un tās dalībvalstu paziņojums Pasaules AIDS dienā

1. Šodien, 2011. gada Pasaules AIDS dienā, Eiropas Savienība un tās dalībvalstis pievienojas visiem cilvēkiem pasaulē, kas atceras radus, draugus un mīļotos, kuri zaudējuši dzīvību cīņā ar AIDS, un apstiprina savu apņemšanos atbalstīt visus, kam ir HIV, un visus, ko epidēmija ir skārusi.
2. Šogad ir īpaša gadadiena. Ir pagājuši 30 gadi, kopš pasaule uzzināja par HIV un AIDS. 1981. gada decembrī tika atklāti pirmie AIDS gadījumi. Miljoniem cilvēku tie ir bijuši 30 gadi cīņas un personīgas uzpurēšanās, 30 gadi, kuru laikā AIDS dēļ ir miruši vairāk nekā 30 miljoni cilvēku un 16 miljoni bērnu ir kļuvuši par bāreņiem. HIV un AIDS ir skāruši visas valstis un neskaitāmas kopienas un ģimenes. Šodien pasaulē ir aptuveni 33,3 miljoni cilvēku, kuriem ir HIV, un ik dienu notiek vairāk nekā 7000 jaunu inficēšanās gadījumu – galvenokārt zemu un vidēju ienākumu valstu iedzīvotāju vidū.
3. Tomēr šie ir bijuši arī 30 gadi iepriekš nepieredzētas apņēmības un sadarbības. HIV problēmas risināšana mums ir daudz mācījusi par sadarbības, dialoga, cilvēktiesību kā prioritātes un cilvēka cieņas svarīgumu. Ir gūti ievērojami panākumi, pēdējo desmit gadu laikā pasaulē par gandrīz 20 procentiem samazinot jaunu HIV inficēšanās gadījumu skaitu un laikposmā no 2004. līdz 2009. gadam par gandrīz 19 procentiem samazinot ar AIDS saistītu mirstību.

P R E S S E

Rue de la Loi 175 B – 1048 BRISELE Tālr.: +32 (0)2 281 6319 Fakss: +32 (0)2 281 8026
press.office@consilium.europa.eu <http://www.consilium.europa.eu/Newsroom>

17567/11

1
LV

4. Lielākie panākumi ir gūti valstīs, kuras HIV un AIDS ir skāris vissmagāk, proti, Subsahāras Āfrikā, kur pašlaik dzīvo divas trešdaļas visu cilvēku, kuriem ir HIV. Eiropas Savienība lepojas ar savu ieguldījumu šajos ievērojamajos sasniegumos, kas gūti pasaules cīņā pret HIV un AIDS, un savu līdzdalību kopīgajos centienos ar tādiem spēcīgiem partneriem kā *UNAIDS*, PVO, Pasaules fonds, *UNITAID*, ar HIV inficēto cilvēku organizācijas un pilsoniskā sabiedrība. 2010. gadā Eiropas Savienības ieguldījums Pasaules fondā HIV/AIDS, tuberkulozes un malārijas apkarošanai veidoja 53 procentus no visiem ieguldījumiem un sasniedza USD 1,493 miljardus (Eiropas Komisija un ES dalībvalstis kopā). Tomēr vairāk nekā astoņiem miljoniem cilvēku zemu un vidēju ienākumu valstīs joprojām ir vajadzīga piekļuve efektīvai ārstēšanai, un jaunu inficēšanās gadījumu skaits turpina pārsniegt to cilvēku skaitu, kas sāk ārstēšanos. Tas nozīmē, ka HIV un AIDS joprojām ir liels šķērslis šo valstu attīstībai.
5. Septiņās valstīs, no kurām piecas atrodas Austrumeiropā un Vidusāzijā, HIV inficēšanās gadījumu skaits laikā no 2001. līdz 2009. gadam pieauga par vairāk nekā 25 procentiem. ES – sadarbībā ar attiecīgajām valstīm – stiprinās savus centienus cīņā pret šo nepieņemamo stāvokli, aicinot nekavējoties paplašināt profilakses programmas un pakalpojumus reģionālā un valsts līmenī, kas var palīdzēt izskaust HIV un AIDS.
6. ES uzņemsies svarīgu lomu, stiprinot savu līderpozīciju HIV un AIDS apkarošanā un labāk saskaņojot ES iestāžu reakciju uz mainīgo HIV situāciju pasaules un Eiropas mērogā. Tagad mūsu uzdevums ir uzturēt AIDS jautājuma svarīgumu mūsu darbaktībā un paātrināt rīcību pasaules, reģionālā, valstu un vietējā līmenī, lai veicinātu epidēmijas izskašanu.
7. ES pauž gandarījumu par vispusīgo progresu pārskatīšanu, kas sasniegts attiecībā uz apņēmību izpildīt visus 2000. gadā nospraustos tūkstošgades attīstības mērķus un vērienīgos 2015. gada mērķus, kas ietverti Politiskajā deklarācijā par HIV/AIDS – "Stiprinām mūsu centienus, lai izskaustu HIV/AIDS" –, kuru 2011. gada jūnijā pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas augsta līmeņa sanāksmē par AIDS. Šie mērķi pietuvinās dienu, kad pasaulē vairs nebūs neviena jauna HIV inficēšanās gadījuma, nevienas ar AIDS saistītas nāves un nekādas diskriminācijas. ES pievienojas AIDS kopienai un plašākai sabiedrībai, atbalstot *UNAIDS* "nulles" stratēģiju ("*Getting to Zero*"), un Pasaules AIDS dienā izmanto iespēju atkārtoti uzsvērt savu apņemšanos paveikt savu darba daļu mūsu kopējā atbildības lokā, lai izskaustu HIV.

8. Mēs atkārtojam, ka ES ir apņēmis pilna rīkoties, lai sasniegtu 2015. gada mērķus – panākt to, lai 15 miljoniem cilvēku, kuriem ir HIV, būtu nodrošināta antiretrovirālā terapija, uz pusi samazināt inficēšanos seksuālas transmisijas ceļā, uz pusi samazināt transmisiju to cilvēku vidū, kas injicē narkotikas, izskaust HIV nodošanu no mātes bērnam un būtiski samazināt ar AIDS saistītu māšu mirstību.
9. ES uzsver, ka profilakse ir visefektīvākais veids, kā apturēt HIV epidēmiju. Mums ir jānodrošina, lai profilakses stratēģijas būtu balstītas uz pierādījumiem un tiesībām, lai tās būtu vispusīgas un balstītas uz vietējā stāvokļa izpratni, un lai tajās vienmēr būtu pilnīgi ievērotas cilvēktiesības, vienlaikus paplašinot pastāvošo profilakses metožu izmantošanu un veicinot jaunu profilakses metožu un tehnoloģiju izmantošanu.
10. ES joprojām ir nobažījiesies par sieviešu un meiteņu neaizsargātību pret HIV infekciju fizioloģisku, ekonomisku un sociālu apstākļu dēļ, kā arī dzimumu līdztiesības trūkuma un uz dzimumu balstītas vardarbības dēļ. Sievietes un meitenes veido vairāk nekā 50 procentus no visiem cilvēkiem pasaulē, kuriem ir HIV, un HIV un AIDS joprojām ir būtisks reproduktīva vecuma sieviešu saslimstības un mirstības iemesls. Tāpēc ES stiprinās darbības, lai veicinātu uz dzimumu aspektu balstītas pieejas, dzimumu līdztiesību, sievietēm pieejamo iespēju palielināšanu, kā arī sieviešu tiesības, it īpaši tiesības uz aizsardzību pret nedrošām dzimumattiecībām, sevišķi saistībā ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību un visu veidu seksuālu izmantošanu. Vienlaikus īpaša uzmanība būtu jāpievērš atbildīgas uzvedības veicināšanai, īpaši vīriešu vidū.
11. ES uzsver, ka ir svarīgi īpašu uzmanību pievērst galvenajām to iedzīvotāju grupām, kurās pastāv lielāks inficēšanās risks, tostarp vīriešiem, kuriem ir dzimumattiecības ar vīriešiem, cilvēkiem, kas injicē narkotikas, migrantiem, ieslodzītajiem, etniskajām minoritātēm, seksuālu pakalpojumu sniedzējiem un viņu klientiem. Šīs iedzīvotāju grupas bieži ir atstumtas un grūti sasniedzamas, un tas palielina viņu neaizsargātību pret HIV. Šajā sakarā mēs ar bažām norādām, ka lielai daļai jaunu cilvēku joprojām ir ierobežota piekļuve seksuālās un reproduktīvās veselības programmām, kuras sniedz informāciju, iemaņas, pakalpojumus un sociālu atbalstu. It ļoti svarīgi nodrošināt, lai plaši būtu pieejamas rūpīgi pielāgotas programmas, pakalpojumi, profilaktiskas preces, cita starpā konfidenciālas HIV pārbaudes un konsultācijas, cenas ziņā pieejami un augstas kvalitātes sieviešu un vīriešu prezervatīvi, vispusīga izglītība un informācija par dzimumattiecībām, kaitējuma mazināšanas programmas un visi citi pieejamie profilakses pasākumi.

12. Plānojot efektīvu HIV aprūpi un profilaksi, mēs nedrīkstam aizmirst par seksuāli transmisīvo slimību, B un C hepatīta un tuberkulozes profilaksi un ārstēšanu. Mēs aicinām uz lielāku sadarbību, HIV un AIDS programmu integrāciju primārajā veselības aprūpē un pakalpojumos, iekļaujot tajos arī seksuālās un reproduktīvās veselības aspektus un stiprākas profilakses un ārstēšanas programmas un pakalpojumus, lai risinātu ar visām minētajām slimībām saistītās problēmas.
13. ES atzīst, ka cilvēkus, kam ir HIV **vai** AIDS, būtu vairāk jāiesaista visos profilakses un atbalsta politikas, stratēģiju un programmas plānošanas, īstenošanas un uzraudzības aspektos. Mēs apzināmies, cik būtiska nozīme valsts un vietējo HIV un AIDS darbību atbalstīšanā ir nevalstiskajām organizācijām, tostarp tām, ko vada HIV skartie cilvēki un kopienas.
14. ES pauž gandarījumu par ievērojamo progresu, kas panākts antiretrovirālās terapijas pieejamības jomā, taču ar bažām norāda uz nevienlīdzīgu ārstēšanās pieejamību dažādos reģionos. Šodien vairāk kā 6,5 miljoniem cilvēku zemu un vidēju ienākumu valstīs ir nodrošināta antiretrovirālā terapija, taču vēl vairāk nekā 8 miljoniem ir tiesības uz terapiju, bet viņi to nesaņem. Jaunākie zinātniskie pierādījumi liecina, ka antiretrovirālo zāļu efektivitāte HIV novēršanā paplašina profilakses iespējas, un tai ir potenciāls pastiprināt cīņu pret AIDS. Mēs vēlamies uzsvērt savu apņemšanos panākt vispārēju antiretrovirālās terapijas, aprūpes un atbalsta pieejamību cilvēkiem, kam ir HIV vai AIDS, un valsts atbildības un ieguldījumu svarīgumu šajā ziņā, paturot prātā HIV vai AIDS skarto cilvēku cieņas, tiesību un brīvību ievērošanu.
15. ES priecājas par ievērojamo kritumu jaunu mātes – bērna HIV inficēšanās gadījumu skaitā. Mēs apstiprinām savu apņemšanos rīkoties, lai nodrošinātu pilnīgu profilaksi pret mātes – bērna HIV inficēšanās iespējām, ar mērķi izskaust HIV infekcijas bērnu vidū un glābt viņu māšu dzīvības.

16. ES atkārtoti uzsver, ka visiem cilvēkiem, kuriem ir HIV vai AIDS, īpaši bērniem un jauniem cilvēkiem, vajadzētu būt iespējai izmantot augstākā pieejamā standarta aprūpi, ārstēšanos un atbalstu. Mēs uzsveram, ka ar HIV/AIDS, kā arī ar seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām saistītie jautājumi ir jāintegrē vietēja, valstu, reģionu un starptautiska līmeņa politikā un programmās. Dalībvalstīm cilvēki, kuriem ir HIV vai AIDS, būtu jāaizsargā no diskriminācijas un stigmatizācijas un jānodrošina viņu tiesību un brīvību ievērošana. Turklāt ES apstiprina savu iesaisti un atbalsta to, lai attiecībā uz cilvēkiem, kuriem ir HIV, tiktu likvidēti iebraukšanas un uzturēšanās ierobežojumi, kā arī lai tiktu atcelta kriminālatbildība par homoseksualitāti un represīvi likumi, kuri nav ne pienācīga atbilde uz epidēmiju, ne arī pareizais atbalsts neaizsargātajām grupām.
17. ES atzīst, ka finanšu krīzes laikā ir ļoti svarīgi panākt, lai pēc iespējas labāk tiktu sadalīti pieejamie resursi, cita starpā veselības veicināšanas un profilakses darbībām. Tāpēc mēs esam stingri apņēmušies palielināt pašreizējo programmu un pakalpojumu efektivitāti un lietderību, kā arī stiprināt valsts veselības aizsardzības sistēmas un cilvēkresursus, kas vajadzīgi, lai sniegtu veselības aizsardzības, izglītības un sociālos pakalpojumus, kuri ir ļoti svarīgi efektīvai HIV profilaksei, aprūpei un atbalstam.
18. Tikai turpinot mūsu darbu, stiprinot efektīvus un augstas kvalitātes pasākumus un novēršot trūkumus visās jomās, Eiropas Savienība kopumā un katra dalībvalsts atsevišķi būs spējīga būtiski palīdzēt samazināt jaunu inficēšanās gadījumu skaitu, stigmatizāciju, diskrimināciju un ar AIDS saistītus nāves gadījumus.